

Przeciwko wyzyskowi i dewastacji. Inicjatywa Pracownicza wobec kryzysu klimatycznego i ekologicznego, OZZ Inicjatywa Pracownicza, Poznań-Warszawa 2021, ss. 150.

Różne ugrupowania i organizacje polityczne związane z szeroko pojętym ruchem robotniczym (socjalizm, syndykalizm, anarchizm, etc.) działające w przeszłości jak i te współczesne, za główny cel swojej aktywności stawiają walkę o poprawę życia pracowników różnych sektorów gospodarki. Pozytywna zmiana warunków bytowych jest rozumiana, jako: możliwość osiągania przez robotników adekwatnie wysokiej pensji w stosunku do wykonywanej pracy, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny w zakładach różnego rodzaju, powszechny i łatwy dostęp do instytucji kulturalnych, edukacyjnych oraz opieki zdrowotnej.

Przedstawiciele lewicowych środowisk funkcjonujących w Europie czy w Stanach Zjednoczonych w XIX i XX w., musieli przeciwstawiać się ideologicznym wrogom reprezentującym prawicowe, konserwatywne i liberalne koncepcje życia politycznego i społeczno-ekonomicznego. Lewicowi przywódcy pod postacią literatów, naukowców, polityków i związkowców zmagali się ze zjawiskami, które ograniczały egzystencjalny rozwój przedstawicieli najuboższych warstw społecznych (proletariat, mieszkańcy wsi): militarystką, brakiem powszechnych ubezpieczeń społecznych, wysokimi normami w miejscach pracy, niskimi płacami. Współcześni liderzy tego rodzaju ruchów w wyniku wyzwań wiążących się z procesem globalizacji, przemian kulturalno-społecznych, do-

strzegli, że starania o lepsze jutro dla pracowników stawia przed nimi zupełnie nowe wyzwania. Jednym z tych wyzwań jest walka z procesem tzw. globalnego ocieplenia będącego elementem kryzysu ekologicznego. Głęboka troska o świat przyrody wykracza dzisiaj poza aktywizm osób związanych z ugrupowaniami ekologicznymi (np. Greenpeace, Earth First!, Animal Liberation Front) czy reprezentantami nauk ścisłych (biologia, fizyka, klimatologia, zoologia, botanika). Ludzka działalność na polu eksploatacji surowców naturalnych, urbanizacji kosztem terenów leśnych i rozbudowy infrastruktury przemysłowej jest współcześnie modernizowana lub radykalnie ograniczana w celu ratowania planety. Pomysły na rzecz maksymalnego spowolnienia zmian klimatycznych negatywnie wpływających na egzystencjalny komfort wszelkich istot żywych, wprowadzane przez Unię Europejską czy rządy poszczególnych państw, niosą ze sobą niestety również dotkliwe skutki dla tzw. zwykłych obywateli. Ograniczanie działalności ośrodków przemysłowych i kopalń cechuje się niekiedy redukcją etatów w zakładach pracy, co stanowi olbrzymi cios dla tysięcy osób związanych przez całe życie z danym zawodem, wykonywaną funkcją. Obostrzenia związane z ograniczeniem podróży samolotowych, produkcją żywności według nowych wytycznych, termomodernizacją domostw, zastępowaniem samochodów spalinowych ich odpowiednikami elektrycznymi, odbija się niestety na ekonomicznym wymiarze życia osób zatrudnionych w sektorze przemysłowym, usługowym i rolniczym. W obronie pracowników, którzy tracą pracę lub warunki ich

zatrudnienia ulegają znacznemu pogorszeniu w wyniku przerzucania na nich ciężaru związanego z ekologiczną transformacją, stają związki zawodowe, lewicowe partie polityczne, a także anarchistyczne kolektywy.

Praca pt. *Przeciwko wyzyskowi i dewastacji. Inicjatywa Pracownicza wobec kryzysu klimatycznego i ekologicznego*, składa się z dziewięciu tekstów dotyczących m.in. tego, w jaki sposób duże firmy nie chcąc tracić wysokich zysków przy jednoczesnym dostosowaniu się do nowej polityki klimatycznej, zrzucają pewne trudności na swoich pracowników. Autorzy poszczególnych analiz zastanawiają się nad tym, w jaki sposób można dokonywać niezbędnych działań na rzecz ratowania globu, aby zapewnić reprezentantom robotniczych warstw inne możliwości pozyskiwania środków do godnego życia. Autorami artykułów wchodzących w skład książki, są m.in. aktywiści związani z Ogólnopolskim Związkiem Zawodowym Inicjatywa Pracownicza (socjolodzy Jarosław Urbański i Jakub Grzegorzcyk), przedstawiciel Warszawskiego Stowarzyszenia Lokatorów Antoni Wiesztort czy zagraniczni ekolodzy (Matt Huber, Lorenzo Feltrin). Teksty zawarte w książce skupiają się również na uświadomieniu, iż jednostkowe, indywidualne działania (np. segregacja odpadów, kompostowanie, oszczędzanie energii) mają sens i powinny być stałym elementem codziennej praktyki i edukacji wszystkich ludzi bez względu na ich wiek i stratyfikację społeczną. Jednakże najważniejsze są zmiany systemowe wpływające na działalność olbrzymich mega korporacji, które ponoszą największą odpowiedzialność za emisję gazów cieplarnianych, destruk-

cję naturalnych terenów i zanieczyszczanie zbiorników wodnych.

Oczywiście na przeszkodzie do jak najsprawniejszego wprowadzania działań ekologicznych na szeroką skalę stoi korupcja, ludzka chciwość, relacje pomiędzy instytucjami państwowymi i międzynarodowymi a olbrzymimi koncernami. Niestety także zawłaszczenie dyskursu ekologicznego, klimatycznego przez lewicowe oraz prawicowe środowiska polityczne również nie wpływa pozytywnie na przemiany świadomościowe mieszkańców różnych kontynentów, których pomimo różnic kulturowych oraz ideologicznych sympatii i antypatii, powinna łączyć walka o szeroko rozumianą naturę (dla siebie i przyszłych pokoleń).

Teksty zawarte w książce są bardzo ważne, bowiem ukazują perspektywę lewicowych środowisk na zmiany klimatyczne, które mają coraz większy wpływ na wiele sfer ludzkiego życia (kryzys rynków mieszkaniowych, migrację ludności, rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt na nowe terytoria). Publikacja pozwala na zapoznanie się z lewicową wrażliwością, dotyczącą cierpiącego świata przyrody i jego zagrożonej bioróżnorodności, co jest bardzo ważne w trakcie budowy dialogu dotyczącego naszej przyszłości. Istotne jest, aby nie zamykać się na sposób myślenia i rozwiązania wypracowane przez ideowych adwersarzy a spróbować rozważyć ich argumenty i zrozumieć kierujące nimi nadzieje, marzenia, obawy.

Maciej Wójcik

Instytut Historyczny US

ORCID: 0000-0001-8754-0816

maciej.wojcik@phd.usz.edu.pl